

Bijlage 1: Reparatiegelden

“Leren wij onze kinderen, hoe en voor wie men moet leven, geven wij de jeugd een levensdoel, helpen wij hen op cruciale momenten waarop zij hun wereldbeeld vormen, rond te kijken, te zoeken en te dromen?” (UIT: J. Korczak, Die gegenwärtige Schule, 1905)

Steeds vaker hoor ik de term ‘reparatiegelden’ als het gaat over de 8,5 miljard die is uitgetrokken door het ministerie van O&W om de leerachterstanden, die als gevolg van de corona-crisis in het onderwijs zijn ontstaan, te bestrijden.

Reeds eerder heb ik mij verzet tegen het gebruik van het begrip ‘leerachterstand’ in het onderwijs. Als er al sprake mocht zijn van een achterstand, dan gaat die over de armoede waar veel kinderen in deze wereld en ook diverse kinderen in Nederland mee te maken hebben. Het zou mooi zijn als we daar ook dit soort gigantische bedragen aan zouden willen besteden.

Als je de beleidsstukken en schoolplannen leest, dan zou je denken dat het kind centraal staat in ons onderwijs, maar ik zet daar grote vraagtekens bij. In ieder geval zeker niet het kind als individu, het kind dat mag zijn wie hij is. De leerstof staat centraal en daar moet het standaardkind aan voldoen. Als jouw scores op de standaardtoetsen lager zijn dan men gemiddeld verwacht, wordt het begrip leerachterstand geïntroduceerd en loop jij achter... met weer een nieuw etiket op je voorhoofd.

Daarom is er nu ineens een heleboel geld beschikbaar, omdat we geschrokken zijn van de gemiddelde scores op de standaardtoetsen. Die cijfers moeten snel gerepareerd worden, anders lopen we als land achter op de PISA-ranking.

Kinderen krijgen nu zelf ook het idee, dat zij niet goed genoeg zijn: je moet extra hulp, je krijgt bijlessen, deelnemen aan een zomerschool of andere evidence-based programma’s die in Engeland tot hogere scores hebben geleid. Natuurlijk is er niks mis mee om kinderen extra aandacht te geven, maar het uitgangspunt deugt niet.

Bovendien zien we dat veel kinderen behoorlijk in de knel komen, omdat zij niet aan de standaardverwachtingen voldoen. Zij konden lange tijd niet gewoon naar school en bij het VO is het nog niet helemaal normaal, ze raken depressief, missen hun vrienden. Wat doen we hen eigenlijk aan om hen ook nog op te zadelen met het idee dat zij een leerachterstand hebben en dat dat gerepareerd moet worden?

“ Over de overbelasting van leerlingen worden in Europa hele bibliotheken vol geschreven; terwijl dit lastige probleem eenvoudig en snel opgelost kan worden, als we het principe hanteren, dat de taak van de school niet ‘het weten’ is, maar de ontwikkeling van het kind; niet het volproppen van de hoofden met onnodige ballast, maar hen voorbereiden op het leven.” (UIT: J. Korczak, Die gegenwärtige Schule, 1905)

Ja, Korczak kon toen al een eeuw vooruit kijken! Maar daar hebben we nog te weinig mee gedaan...

(Arie de Bruin)

Ontwikkelpijn

Stel dat jij in jouw volwassen leven
steeds weer wordt getest
of jij voldoende bent ontwikkeld,
doe jij wel goed je best?

En dat dan iedere keer weer blijkt
dat jij nog achterloopt
jouw muzikaliteit is onder het niveau
dat men nog altijd hoopt.

Dan denk je snel
nou, laat maar zitten
'k probeer het maar niet meer
ik ben nou eenmaal niet zo muzikaal
dat lukt me toch nooit meer

men wil jou repareren
want er is geld genoeg,
maar er wordt niet geluisterd
naar wat jij eigenlijk vroeg.

Zo gaat dat dus bij mensen
zowel bij groot als klein,
zo komen er geen kansen
maar slechts ontwikkelpijn.

arie de bruin
12 mei 2021

(Wil je regelmatig een nieuw gedicht over onderwijs of opvoeding van Arie de Bruin ontvangen, meld je dan aan voor de Prikkel Poëzie via ariecdebruin@kpnmail.nl)